

Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně

Místní národní výbor Úsilov

(1943) 1945 - 1975 (1978)

Inventář

EL NAD č.: 453

AP: 302

Miroslava Bauzová

Horšovský Týn 2010

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archivního souboru	4
II. Vývoj a dějiny archivního souboru	8
III. Archivní charakteristika archivního souboru	8
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru	9
V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky	9

Přílohy:

Příloha č. 1: Seznam použitých pramenů a literatury	10
Příloha č. 2: Seznam použitých zkratk	11
Příloha č. 3: Pořádací schema	13
Inventární seznam	17

Úvod

I. Vývoj původce archivního souboru

Obec Úsilov leží 10 km východně od Kdyně. Byla vždy samostatnou obcí v okrese Domažlice. Roku 1930 v Úsilově žilo 206 obyvatel ve 40 domech, roku 1950 153 obyvatel ve 41 domech. Počet obyvatel v roce 1980 klesl na 122 ve 34 domech a při posledním sčítání obyvatelstva v roce 2001 bylo zjištěno, že trvale žijících obyvatel v obci je 149 ve 38 domech.

Už za druhé světové války se objevila idea vytvoření nových institucí v oblasti místní správy. Národní výbory, jak byly nové instituce nazvány, měly ve své činnosti spojit prvky státní správy a samosprávy. V tomto ohledu se také rozcházely představy o jejich budoucím fungování. Jako prozatímní orgány veřejné správy ve všech oborech byly národní výbory definovány v ústavním dekretu prezidenta republiky o národních výborech a Prozatímním národním shromáždění č. 18/1944 Úředního věstníku čsl. ze dne 4. prosince 1944. Postavení místních národních výborů v obci, způsob voleb do nich a výkon pravomoci měla stanovit vláda prostřednictvím svého nařízení. Tím bylo nařízení vlády č. 4/1945 Sb. z 5. května 1945, o volbě a pravomoci národních výborů, a dále vládní nařízení č. 44/1945 Sb. ze 7. srpna 1945, kterým se mění vládní nařízení č. 4/1945 Sb. a vyhláška ministerstva vnitra č. 45/1945 Sb., o úplném znění vládního nařízení o volbě a pravomoci národních výborů.

Národní výbory, které mezitím začaly často neformálně na osvobozeném území vznikat, měly být v co nejkratší době obnoveny jako zastupitelské orgány a orgány veřejné správy podle zásad československých volebních řádů. Přesto se však řádné volby do národních výborů nekonaly. Národní výbory měly ve svém obvodu spravovat všechny veřejné záležitosti, pokud tyto nebyly spravovány jiným veřejným orgánem. V pohraničních oblastech s většinou státně nespolehlivého obyvatelstva byly ustavovány místní správní komise, které měly tutéž pravomoc jako místní národní výbory. Místní národní výbor převzal dnem svého ustavení pravomoc, kterou mělo podle dosavadních pravomocí obecní zastupitelstvo, obecní rada a starosta. Obecní zastupitelstvo dnem ustavení místního národního výboru zaniklo. Podle zápisu o schůzi rady MNV Úsilov ze dne 3. 3. 1954 byl prvním předsedou místního národního výboru Jaroslav Majer, tuto funkci vykonával asi 14 dní. Po Majerovi převzal na 5 - 6 týdnů funkci Václav Vávra a po něm na 2 měsíce Karel Polák. Od října 1945 začal funkci předsedy MNV vykonávat Josef Červený. Místopředsedou byl Jan Hambek a členy Jaroslav Svoboda, Václav Kubovec, Josef Mlnářík a Václav Hais.

Ve věcech státní správy byly národní výbory podřízeny vládě, byla uplatňována podřízenost národního výboru nižšího stupně národnímu výboru vyššího stupně. V kompetenci národních výborů byla evidence obyvatelstva, spolkové a shromažďovací záležitosti, věci státního občanství, dohled nad živnostenskými záležitostmi, školstvím, zdravotní a sociální péčí, správa obecního majetku. V poválečné době se podílely na konfiskacích majetku Němců a kolaborantů podle dekretu č. 12/1945 (zemědělská půda) a č. 108/1945 (ostatní majetek), na stanovování přidělu půdy, na transportech německého obyvatelstva do Německa, na osidlování pohraničí, vydávaly osvědčení o národní spolehlivosti, dohlížely na evidenci a náhradu válečných škod.

Původní složení místních národních výborů bylo výsledkem politického vlivu v obci, to se měnilo během roku 1945 podle paritního zastoupení politických stran. Na základě vládního nařízení č. 120/1946 Sb., ze dne 27. 5. 1946, o obnovení národních výborů na podkladě výsledků voleb do Ústavodárného Národního shromáždění, bylo podle těchto voleb složení Místního národního výboru Úsilov: předseda Karel Polák, místopředseda Josef Mlnářík, vyživovací referent Karel Jána, kulturní referent Alois Valečka a finanční referent Václav Valdman. Od 1. 1. 1947 bylo složení MNV Úsilov následující: předseda Václav Koutník, místopředseda Karel Polák, členové Alois Jakl, Václav Kubovec, Václav Mlnářík, Václav Šimánek, Václav Hais, František Mlnářík, Josef Červený, Jan Hambek a Josef Vintr. V září tohoto roku byl schválen Prozatímní organizační řád místních národních výborů, který stanovil jejich vnitřní organizaci. Ten rozlišoval národní výbor jako volený sbor (složky národního výboru – rada, předseda, referenti a komise) a úřad národního výboru, který většinou tvořil personál bývalého obecního úřadu. Hlavním orgánem bylo plénum, které rozhodovalo o nejdůležitějších záležitostech obce a volilo další

orgány národního výboru, především radu. Ta vykonávala rozhodnutí pléna, měla i určité rozhodovací pravomoci a řídila zaměstnance národního výboru. Jako poradní orgány rady byly plénem voleny komise národního výboru, jejichž působnost se vztahovala na celou obec. V každé obci musela být zřízena finanční komise, roku 1947 byly zřizovány mimořádné vyživovací komise. V komisích mohli zasedat i nečlenové národního výboru. Na základě systemizačního plánu mohl místní národní výbor zaměstnávat obecní zaměstnance. V důsledku osídlení pohraničí zanikly v roce 1946 – 1947 místní správní komise a byly nahrazeny místními národními výbory.

Na základě zákona č. 213/1948 Sb. z 21. července 1948, o úpravě některých poměrů na ochranu veřejných zájmů, byly dodatečně legalizovány personální čistky, ke kterým došlo po únoru 1948. Dne 13. 4. se MAV NF v Úsilově usnesl na odvolání dosavadního předsedy Václava Koutníka a člena rady Františka Mlnáříka, dále na zrušení rolnické komise a dosazení na místo předsedy Václava Valdmana, na místo místopředsedy Václava Haladu. Později v roce 1948 MNV podal hlášení o svém složení, kde je ve funkci předsedy uveden Rudolf Menza, ve funkci místopředsedy Karel Polák, jako 1. člen rady Josef Winter, jako 2. člen rady Václav Mlnářík, jako pokladník Václav Hais a jako řadoví členové MNV Jan Hambek, Václav Kubovec, Václav Halada a Václav Šimánek. V říjnu tohoto roku došlo opět ke změně ve funkci předsedy. Stal se jím Josef Winter. Dne 2. 11. 1949 došlo k reorganizaci místního národního výboru. Od svých funkcí dobrovolně odstoupili Václav Kubovec, Alois Jakl a Václav Hlavsa. MNV měl tehdy 9 členů. Ústavní zákon č. 150/1948, Ústava Československé republiky, stanovil, že národní výbory jsou nositeli a vykonavateli státní moci. Samospráva postupně zanikala a činnost národních výborů byla postátněna.

Vládním nařízením č. 14/1950 Sb. ze dne 28. února 1950, o organizaci místních národních výborů, se Místní národní výbor Úsilov zařadil podle počtu obyvatel mezi národní výbory I. kategorie a sestával z 12 členů. Předsedou byl zvolen Josef Winter a členy rady Karel Polák, Václav Mlnářík a Jan Hambek. Dne 14. 10. 1950 byl předán úřad předsedy Václavu Mlnáříkovi. Ve funkci místopředsedy tehdy začal pracovat Josef Mlnářík, ve funkci finančního referenta Karel Jána, referentem školství a tělesné výchovy se stal Alois Valečka a referentem pro vnitřní obchod a výživu Václav Valdman. Místní národní výbor Úsilov tvořilo 15 členů.

V menších obcích rozhodovala rada ve sboru a jen výjimečně se vyskytli referenti. Nyní byla zřízena funkce tajemníků i u místních národních výborů, kde se stali pomocníky a výkonnými orgány předsedy. Místního tajemníka ustanovovalo plenární zasedání MNV a ve funkci jej potvrzoval předseda ONV. Vládním nařízením č. 119/1951 Sb. ze dne 11. prosince 1951, o tajemnicích místních národních výborů, byli místní tajemníci ustanovováni u všech místních národních výborů, výjimečně mohlo mít se souhlasem KNV několik místních národních výborů jednoho společného místního tajemníka. Pro Místní národní výbor v Úsilově byl určen tajemník Rajthauser.

Podle vyhlášky ministerstva vnitra č. 369/1950 Ú. 1. ze dne 16. 6. 1950 svoji činnost zastavily mimořádné vyživovací komise. Pracovními orgány plenárního zasedání (termín plenární zasedání nahradil termín plenární schůze) byly komise. Místní národní výbory I. a II. kategorie zřizovaly tyto stálé komise: zemědělskou, finanční, pro kulturu, osvětu a zdravotnictví, pro výstavbu obce a výjimečně pro místní hospodářství. Navíc mohly být zřizovány komise podle místních podmínek a dočasných potřeb. Dne 1. 10. 1952 proběhly v Úsilově volby komisí. Předsedou zemědělské komise byl zvolen Josef Mlnářík, předsedou finanční komise Václav Hais a školské komise Alois Valečka.

V roce 1954 byl přijat ústavní zákon č. 12/1954 Sb., o národních výborech, zákon č. 13/1954 Sb., o národních výborech, a č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů, na jehož základě proběhly 16. května 1954 první volby do národních výborů. Na ustavující schůzi MNV dne 25. 5. 1954 v Úsilově byl zvolen nový předseda Václav Koutník, místopředseda Jan Hofmaister, tajemník Jaroslav Majer, předseda zemědělské komise Josef Mlnářík, finanční komise Jaroslav Svoboda a předseda kulturní komise Anna Poláková. Dosud byli členové národních výborů jmenováni okresním národním výborem na návrh Národní fronty. Volební období bylo tříleté. Místní národní výbory ve svém obvodu organizovaly a řídily hospodářskou, kulturní a

společenskou výstavbu. Nově bylo orgánem státní moci plenární zasedání, orgánem státní správy rada. Referentský systém byl zrušen. Rozhodnutím krajského národního výboru mohl být zřízen i jeden místní národní výbor pro víc obcí. Místní národní výbory se měly scházet ke svým zasedáním nejméně jednou za měsíc, na nich projednávaly úkoly celostátního a místního významu, zejména roční plány rozvoje hospodářství obce, rozpisy plánů výroby a výkupu a kontrolu jejich plnění, rozpočty, účetní výkazy a závěrky, zajištění zemědělských prací, rozvoj JZD, plnění dodávek, otázky zásobování a poskytování služeb obyvatelstvu, rozvoje kulturního života a zdravotní péče.

Rada místního národního výboru zajišťovala plnění úkolů podle usnesení místního národního výboru, usnesení národních výborů vyšších stupňů a jejich rad a podle směrnic vlády. Na svých schůzích projednávala úkoly rozvoje zemědělské výroby, hodnotila plnění kvót zemědělského výkupu, stav služeb obyvatelstva a kulturního života v obci. Připravovala program a návrhy usnesení pro zasedání místního národního výboru a předkládala mu zprávy o své činnosti, organizovala socialistické soutěžení. Na pomoc si rada mohla zřizovat pomocné komise jako své poradní orgány. Radu místního národního výboru tvořili předseda, jeho náměstek, tajemník a další členové rady.

Povinností tajemníka bylo pomáhat předsedovi místního národního výboru při organizování činnosti, vyhotovovat zápisy ze zasedání MNV a schůzí rady, vést evidenci členů MNV a evidenci usnesení. Byl zodpovědný za vedení evidencí půdy, hospodářských zvířat, za účetní a jiné předepsané evidence a vykonával administrativní práce, pokud je neobstarával jiný pracovník.

Pracovním a kontrolním orgánem plenárního zasedání byly stálé komise, které neměly rozhodovací pravomoc a byly odpovědné přímo národnímu výboru. Byly voleny z členů místního národního výboru. Převážně byly zřizovány zemědělské, finanční a kulturní komise.

Vládním nařízením č. 64/1957 Sb., o místní bezpečnosti, byla působnost místních národních výborů rozšířena o místní záležitosti veřejného pořádku a bezpečnosti osob a majetku. Vládním nařízením č. 6/1958 Sb., ze dne 14. 3. 1958, o změnách působnosti v oboru občanské kontroly obchodu a provozoven, byla na výkonné orgány místních národních výborů přenesena činnost a jmenování občanských kontrolorů.

Krajský národní výbor v Plzni rozhodl na svém zasedání dne 29. 3. 1957 na podkladě návrhu rady KNV ze dne 19. 3. 1957 podle § 2, odst. 4 zák. č. 13/1954 Sb., o národních výborech, aby s účinností od 20. 5. 1957 byl zřízen společný místní národní výbor pro obce Úsilov a Vílov se sídlem v Úsilově. Správa věcí každé z těchto obcí se vedla odděleně, pro každou obec zvlášť byl sestavován samostatný plán rozvoje hospodářství a samostatný rozpočet.

Volbám v květnu 1957 předcházela novelizace zákonů o národních výborech (zákon č. 10/1957 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o národních výborech), která změnila počty jejich členů tak, že na místní úrovni jich přibýlo na úkor okresních národních výborů. V obcích do 400 obyvatel měly mít místní národní výbory 9 až 11 členů - podrobněji to určoval zákon č. 11/1957 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o volbách do národních výborů. Po volbách se na ustavující schůzi dne 29. 5. 1957 složení MNV Úsilov obměnilo. Předsedou se opětovně stal Václav Koutník, funkci tajemníka přijal Václav Pritzl a dalším členem rady se stal Jakub Votruba. Nově byl zvolen evidenční pracovník pro Vílov. Dále byli zvoleni předsedové komisí: zemědělské, kulturní a školské, finanční.

Dne 13. 6. 1957 byl při Místním národním výboru v Úsilově ustaven devítičlenný výbor žen.

Výrazné změny ve vývoji národních výborů představoval rok 1960. Ústavní zákon č. 35/1960 Sb., o změně ústavního zákona o volbách do Národního shromáždění a o volbách do Slovenské národní rady a ústavního zákona o národních výborech, předcházela novému územnímu uspořádání státu, které bylo kodifikováno zákonem č. 36/1960 Sb., o územním členění státu. Ten stanovil, že z důležitých společenských zájmů, zejména pro další rozvoj zemědělské výroby a pro hospodářskou a kulturní výstavbu obcí, lze vytvořit, zrušit nebo sloučit obce nebo provést změnu jejich území. V rámci územní reorganizace národních výborů v krajích, okresech a obcích dne 1.

7. 1960 došlo ke sloučení MNV Úsilov a MNV Slavíkovice ve společný Místní národní výbor Úsilov se sídlem tamtéž. Místní národní výbor Slavíkovice tímto definitivně zanikl.

Vládní nařízení č. 71/1960 Sb., z 10. 6. 1960, o rozšíření pravomoci a odpovědnosti národních výborů a o uspořádání a činnosti jejich orgánů, stanovilo hlavní úkoly místních a městských národních výborů obecně a pro jednotlivé úseky jejich činnosti. Všechny úkoly, pokud nebyly vyhrazeny plénu nebo radě MNV, řešily a zabezpečovaly komise národního výboru. Místní národní výbory zřizovaly zpravidla komisi plánovací, finanční, zemědělskou, školskou a kulturní, pro služby a místní výrobu, pro výstavbu a ochranu veřejného pořádku, v menších obcích pak zpravidla společnou plánovací a finanční komisi.

V roce 1961 úřadovali v čele MNV Úsilov tyto funkcionáři: předseda MNV Václav Kubovec, místopředseda MNV Jaroslav Majer, tajemník Neumajer, předseda finanční komise František Raišl, kulturní a školské komise Josef Singer, předseda komise zemědělské a komise pro výstavbu Václav Kubovec a předsedkyně VŽ Anna Poláková. Ve stejném složení pracoval národní výbor i po volbách, které proběhly v roce 1964.

Zákon č. 65/1965 Sb., o národních výborech, poskytoval právní základ k dalšímu rozšíření pravomoci a odpovědnosti NV a vymezoval okruh hospodářství, za jehož řízení národní výbory zodpovídaly. MNV měly zřizovat a spravovat podniky a zařízení poskytující služby obyvatelstvu. Zabezpečovaly zemědělskou výrobu, staraly se o výkup zemědělských výrobků, rozvoj služeb a místní výroby. Odpovídaly za bytovou politiku obce, spravovaly školská, kulturní a jiná zařízení a vyřizovaly běžné záležitosti občanů.

Krajský národní výbor mohl určit, ve kterých obcích městského charakteru bude podle tohoto zákona působit městský národní výbor (dosud jen v krajských městech). Se souhlasem KNV mohl být zřízen jeden místní národní výbor i pro několik obcí.

Úkoly MNV na úseku sociálních věcí stanovila vyhláška č. 108/1964 Sb., z 8. 6. 1964, o působnosti národních výborů ve věcech sociálního zabezpečení.

Zákon č. 69/1967 Sb., o národních výborech, který s několika změnami platil až do roku 1990, vycházel z dosavadního vývoje právního řádu a posiloval postavení NV v jejich územních obvodech. Vymezoval jejich vzájemné vztahy k jiným územním a ústředním orgánům a zaváděl nové vztahy v oblasti řízení národního hospodářství a označil je za orgány socialistické státní moci a správy v krajích, okresech a obcích. K tomu ovšem připojil ještě konstatování věcně nesmyslné, podle kterého byly národní výbory "státní orgány, které mají ve své činnosti samosprávný charakter".

Počty poslanců a členů rady byly stanoveny podle velikosti obcí. Od roku 1967 se zvýšil minimální počet poslanců i u malých obcí na 11 a počet členů rady zůstal nezměněn. V Úsilově byl v tomto roce zvolen nový tajemník MNV Jaroslav Jindra.

Na úseku služeb a místní výroby mohly místní národní výbory zřizovat a spravovat podniky a rozpočtové organizace komunálních služeb, provozovny místní výroby stavebních hmot a různé další drobné provozovny.

Po roce 1967 došlo i k četným ústavním změnám. Ústava z roku 1960 byla podstatně pozměněna zákonem č. 143/1968 Sb., o československé federaci, ústavním zákonem č. 125/1970 Sb. a ústavním zákonem č. 43/1971 Sb. Volební období NV bylo stanoveno na 5 let. Zákon ČNR č. 57/1971 Sb., kterým se mění zákon č. 69/1967 Sb., o národních výborech, nově stanovil podle počtu obyvatel minimální počty poslanců místních a městských národních výborů. Volební období bylo prodlouženo a z voleb v listopadu roku 1971 vzešel místní národní výbor v novém složení (předseda Josef Červený, tajemník Jaroslav Jindra, předseda KOVP Arnošt Fuchs, předseda finanční komise Jan Hambek), ve kterém vydržel až do roku 1975.

Usnesením 22. plenárního zasedání ONV Domažlice byl dne 16. 12. 1975 vytvořen společný místní národní výbor pro obce Černíkov, Mezholezy, Rudoltice, Slavíkovice, Vílov a Úsilov se sídlem v Černíkově s účinností od 1. 1. 1976. Místní národní výbor Úsilov tímto zanikl.

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

Podle protokolů o předání archiválií uložených v SOkA Domažlice ve spisu o fondu a podle záznamů o vnějších změnách MNV Úsilov byla část písemností archivního souboru do Státního okresního archivu Domažlice předána dne 7. 6. 1955, část dne 12. 5. 1971. Dále pak písemnosti z let 1952 - 1971 byly předány dne 11. 5. 1972. Předmětem protokolu o předání písemností do SOkA Domažlice ze dne 15. 3. 2001 byly knihy a spisy z let 1953 - 1964 a předávajícím orgánem byl Obecní úřad Černíkov. Další informace o převzetí písemností se nedochovaly.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Archivní soubor Místní národní výbor Úsilov je uzavřeným fondem, obsahujícím písemnosti, které vznikly v letech (1943) 1945 - 1976 (1978).

Evidenční kniha cizích příslušníků z let 1943 - 1952 (tvořící priorum archivního fondu) byla ponechána ve fondu z důvodu převahy zápisů pořízených místním národním výborem. Kniha zápisů KOVP (tvořící posterium archivního fondu) byla ve fondu ponechána z téhož důvodu. Do fondu Archiv obce Úsilov byly přesunuty 3 účetní knihy: Pokladní deník z let 1943 - 1945, Hlavní kniha z roku 1942 a Hlavní kniha z let 1944 - 1945 (celkem 0,07 bm). Dále byla z fondu vyňata kniha Pokladní deník Jednotného svazu českých zemědělců v Úsilově z let 1950 - 1951 do samostatného fondu.

Spisy zápisy ze schůzí pléna a rady pocházející ze stejných let jako knihy zápisů ze schůzí pléna a rady nezahrnují zápisy stejného obsahu a data, proto byly v archivním souboru ponechány.

Podací protokoly se dochovaly z let 1950 - 1975 a mají formu zápisů došlých a odeslaných písemností zaznamenaných chronologicky za sebou tak, jak přicházely a byly odeslány z úřadovny MNV. Většina takto zapsaných spisů se nedochovala, ty zachovalé jsou mezerovité, neúplné a velmi zřídka opatřené prezentačním razítkem, na kterém je vyznačen pouze datum přijetí a číslo jednací.

Z dochovaných archiválií je zřejmé, že v době svého vzniku nebyly u původce fondu důsledně evidovány a ukládány podle platných spisových plánů. Ukládací znaky nebyly na písemnostech vyznačovány, proto bylo při jejich pořádku použito umělé pořádací schéma.

V roce 1958 byl archivní soubor uspořádán nevyhovujícím způsobem podle umělého pořádacího schématu. To vycházelo ze spisového plánu pro místní národní výbory vydaného Českým zemským ústředím v Praze v roce 1948. V roce 1990 byl fond pořádkem podle umělého pořádacího schématu, vytvořeného na základě Ukládacího a skartačního plánu pro MNV, vypracovaného podle instrukce MV ČSR č. 12/1987 (Věstník vlády ČSR pro národní výbory 1987, část 7), a podle výsledku průzkumu spisové agendy na MNV Jesenná v roce 1987, v okrese Gottvaldov, dnes Zlín. Vzhledem k původní koncepci SOkA Domažlice vytvořit z fondů místních národních výborů okresu Domažlice do roku 1960 skupinový inventář a dále s ohledem na předchozí pořádací práce bylo ponecháno zpracování fondu podle výše uvedeného schématu (viz příloha č. 3). V roce 2010 archivní soubor prošel konečnou úpravou podle Metodického pokynu pro inventurní zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni č. j. SOAP/006-3120/2007 a byla vytvořena archivní pomůcka pro samostatný inventář.

Podle zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, byly písemnosti zařazeny do dvou kategorií. Do první kategorie byly zařazeny zápisy ze schůzí pléna a rady, ostatní písemnosti byly zařazeny do kategorie druhé. Fyzický stav archivního souboru je dobrý, proto nejsou nutné konzervátorské ani restaurátorské zásahy. Jazykem fondu je čeština.

Rozdíl v počtu evidenčních jednotek archivního souboru uvedených v evidenčním listu NAD a v počtu reálném je pravděpodobně zapříčiněn nesprávným prvotním zápisem do programu PEvA.

Při pořádku a inventarizaci archivního fondu byla provedena vnitřní skartace písemností.

Bylo celkem vyřazeno 0,11 bm písemností. Spisy byly vyřazeny protokolem o vyřazení duplikátů a jednotlivin nearchivní povahy ze dne 23. 2. 2010, č. j.: SOAP/010 - 0193/2010. Protokol je zařazen do spisu o fondu.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

Vzhledem k nevelkému množství dochovaných písemností poskytují archiválie souboru Místní národní výbor Úsilov omezené možnosti studijního a úředního využití. Informačně nejčinnější zápisy ze schůzí pléna a ze schůzí rady MNV se zachovaly z let 1947 - 1975. Popisují činnost a historii MNV komplexně, činnost členů a funkcionářů národního výboru, dále zajišťování plnění plánů a dodávek zemědělské výroby určené k zásobování obyvatelstva v uvedeném časovém období. Studium finančního hospodaření MNV je umožněno uceleným množstvím dochovaných knih a spisů ekonomického charakteru z let 1945 - 1975. Badatelsky nejzajímavějším se jeví spis týkající se věcí stavebních (inv. č. 87) a dále knihy záznamů o změně v evidenci půdy z let 1955 a 1956. Obec měla převážně zemědělský charakter, což se odrazilo v rozsáhlosti dochovaných písemností z oblasti zemědělské výroby, živočišné i rostlinné.

Fond MNV Úsilov obsahuje informace o politických, správních a hospodářských dějinách obce.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky

Ve Státním okresním archivu Domažlice v roce 1958 archivní soubor Místní národní výbor Úsilov uspořádal Matěj Šlajs, v roce 1990 fond pořádal Viktor Mastný. V roce 2010 fond revidovala, archivní pomůcku zpracovala a podle poslední platné metodiky inventární seznam sestavila Miroslava Bauzová.

Horšovský Týn, 13. 12. 2010

Miroslava Bauzová

Seznam použitých pramenů a literatury

a) prameny

SOkA Domažlice, Okresní národní výbor Domažlice: inv. č. 307, sig. I/18, k. č. 30

SOkA Domažlice, Okresní národní výbor Domažlice: inv. č. 307, sig. I/18, k. č. 31

SOkA Domažlice, Okresní národní výbor Domažlice: inv. č. 307, sig. I/18, k. č. 33

SOkA Domažlice, Okresní národní výbor Domažlice: inv. č. 508, sig. 162, k. č. 419

SOkA Domažlice, Okresní národní výbor Domažlice: inv. č. 152, sig. 173, k. č. 420

SOkA Domažlice, Okresní národní výbor Domažlice: inv. č. 725, sig. 053.1, k. č. 519

b) literatura

Statistický lexikon obcí v republice Československé, vydán ministerstvem vnitra a Státním úřadem statistickým na základě sčítání lidu z 1. prosince 1930, Praha 1934

Historický Lexikon obcí České republiky 1869 – 2005. I. a II. díl, Praha 2006

Seznam obcí v zemi českých podle správního rozdělení z 1. února 1949. Praha 1949

Gabriela Čechová: Vývoj organizace a působnosti národních výborů v českých zemích 1945 – 1960. In: Archivní časopis, 12, 1962, s. 129 - 153

Josef Nuhlíček: Spisová služba národních výborů v letech 1945 – 1955. In: Archivní časopis, 5, 1955, s. 135 - 146

Eva Šmilauerová: Správní vývoj a diplomatika písemností okresních národních výborů v letech 1945 – 1960. In: Sborník archivních prací, 32, 1982, s. 43 - 166

Vladimír Štroblík: Vývoj místních a městských národních výborů na území České republiky (1945 – 1990). In: Archivní časopis, 51, 2001, s. 73 - 89

Jaroslav Fusek: Organizace a působnost místních národních výborů. Příručka pro národní výbory. Praha 1947

Stanislav Šulc: Národní výbory, vývoj, právní základy, poslání, práce. Brno 1946

Antonín Profous: Místní jména v Čechách, I. - V. díl, Praha 1954

Seznam použitých zkratek

aj.	a jiné
AP	archivní pomůcka
akce Z	akce zvelebení
atd.	a tak dále
bm	běžný metr
č.	číslo
č. j.	číslo jednací
ČR	Česká republika
ČSČK	Československý svaz Červeného kříže
ČSSM	Československý svaz mládeže
EL NAD	evidenční list národního archivního dědictví
ev. j.	evidenční jednotka
FNO	Fond národní obnovy
Inv. č.	inventární číslo
JAF	jednotný archivní fond
JSČZ	Jednotný svaz českých zemědělců
JZD	jednotné zemědělské družstvo
k. č.	karton číslo
KNV	krajský národní výbor
KOVP	komise pro ochranu veřejného pořádku
KSČ	Komunistická strana Československa
MAV NF	místní akční výbor Národní fronty
MěNV	městský národní výbor
MH MNV	místní hospodářství místního národního výboru
MNV	místní národní výbor
MO KSČ	Místní organizace Komunistické strany Československa
MSK	místní správní komise
MV ČSR	Ministerstvo vnitra Československé republiky
NF	Národní fronta
NV	národní výbor
ObÚ	obecní úřad
odst.	odstavec
ONV	okresní národní výbor
Sb.	sbírky

sig.	signatura
SOA	státní oblastní archiv
SOkA	státní okresní archiv
SSM	Socialistický svaz mládeže
Ú. 1.	Úřední list
ÚV KSČ	Ústřední výbor Komunistické strany Československa
VŽ	výbor žen
ZDŠ	základní devítiletá škola

Pořadací schéma

Všeobecné záležitosti, činnost MNV

sign.

- 53 Organizace, členění, působnost NV
- 54 Směrnice a pokyny nadřízených orgánů
- 55 Národnostní politika, odsun Němců
- 56 Posudky, smlouvy
- 58 Statistika, výkaznictví
- 59 Socialistické soutěžení, zvelebení obce
- 60 Hodnocení, rozборы, evidence
- 64 Živelní pohromy
- 67 Trestní záležitosti
- 67.1 Notářské záležitosti, soudy
- 72 Majetek nabývaný státem, jeho evidence, správa, převody, generální opravy
- 73 Inventarizace majetku
- 78 Volby
- 102.1 Zápisy pléna
- 102.2 Zápisy rady
- 102.3 Zápisy komisí
- 105 Občanské výbory
- 138 Prověrky a revize
- 153 Plány práce MNV
- 156 Elektrizace, telefonizace, rozhlas

Finance

sign.

- 176 Rozpočty
- 178 Dávky, daně, poplatky
- 180 Věci konfiskační, Fond národní obnovy
- 181 Příděly nemovitostí, osídlení
- 182 Pojišťovnictví, spořitelny, půjčky

Zemědělství, lesní a vodní hospodářství

sign.

- 201 Půda, půdní fond, změny kultur, pozemkové úpravy

- 201.1 Evidence půdy, převody a nájmy (příděly půdy)
- 204 Zemědělství
- 205 Soukromí zemědělci, včelařství
- 206 Zemědělské družstevnictví (vznik a činnost JZD)
- 207 Dodávky a výkup zemědělských výrobků
- 208 Vodní hospodářství
- 221 Lesy, honitba
- 246 Ochrana životního prostředí

Místní hospodářství, obchod, doprava

sign.

- 250 Soukromá řemesla, živnosti
- 251 Místní provozovny
- 252 Obchod, zásobování
- 254 Bytová výstavba, hospodaření s byty
- 280 Doprava, silnice
- 280.1 Technické služby, komunální odpad

Výstavba a územní plánování

sign.

- 326 Věci stavební
- 332 Geodézie, kartografie
- 332.1 Těžební a podobné akce
- 333 Vyvlastňování
- 346 Evidence nemovitostí, převody a nájmy

Kultura, církev, školství

sign.

- 401 Kulturní akce
- 402 Kroniky, pamětní knihy
- 403 Kulturní zařízení a kulturní památky
- 431 Církevní záležitosti
- 454 Školství

Zdravotnictví a sociální zabezpečení

sign.

- 526 Zdravotnictví, prevence
- 528 Hygiena, pohřbívání
- 551 Sociální poměry, důchodové zabezpečení, péče o rodiny a děti

Požární ochrana a vnitřní správa

sign.

- 581 Požární ochrana a vnitřní správa
- 601 Spolky a dobrovolné organizace
- 603 Věci vojenskosprávní
- 604 Územní změny katastru obce, vysídlení
- 606 Státní občanství, národní spolehlivost, chování za okupace
- 607 Evidence obyvatel – domovské právo, matriční záležitosti
- 609 Archivy – předarchivní péče
- 612 Názvy obcí, ulic, systém číslování domů
- 614 Ochrana veřejného pořádku
- 618 Čestná občanství, uznání, vyznamenání
- 619 Veřejné sbírky

Inventární seznam

Inv. č.	Signatura	Obsah	Časový rozsah	Číslo ev. j.
---------	-----------	-------	---------------	--------------

Orgány národního výboru

1		Zápisy ze schůzí pléna a rady	1947 - 1954	K 1
2		Zápisy ze schůzí pléna a rady (20. 4. - 15. 7.)	1955	K 2
3		Zápisy ze schůzí pléna a rady (29. 7. 1955 - 21. 2. 1956)	1955 - 1956	K 3
4		Zápisy ze schůzí pléna a rady (10. 2. - 20. 11.)	1956	K 4
5		Zápisy ze schůzí pléna a rady (28. 11. 1956 - 29. 5. 1957)	1956 - 1957	K 5
6		Zápisy ze schůzí pléna a rady (5. 6. 1957 - 30. 5. 1958)	1957 - 1958	K 6
7		Zápisy ze schůzí pléna a rady (9. 6. 1958 - 4. 12. 1959)	1958 - 1959	K 7
8		Zápisy ze schůzí pléna, rady, finanční a stavební komise (do 31. 7. 1964)	1961 - 1964	K 8
9		Zápisy ze schůzí pléna a rady (od 30. 12. 1964)	1964 - 1970	K 9
10		Zápisy ze schůzí pléna a rady (do 28. 11. 1973)	1972 - 1973	K 10
11		Zápisy ze schůzí pléna a rady (5. 12. 1973 - 21. 11. 1974)	1973 - 1974	K 11
12		Zápisy ze schůzí pléna a rady (3. 12. 1974 - 23. 12. 1975)	1974 - 1975	K 12
13	102.1	Zápisy ze schůzí pléna	1953 - 1975	N 1
14	102.2	Zápisy ze schůzí rady	1952 - 1960	N 1
14	102.2	Zápisy ze schůzí rady	1961 - 1975	N 2
15	102.3	Zápisy ze schůzí zemědělské komise	1955 - 1965	N 2
16		Zápisy ze schůzí zemědělské komise	1973 - 1975	K 13
17	102.3	Zápisy ze schůzí finanční komise	1956 - 1969	N 2
18	102.3	Zápisy ze schůzí komise pro ochranu veřejného pořádku	1961 - 1964	N 2
19		Zápisy ze schůzí komise pro ochranu veřejného pořádku	1971 - 1975 (1978)	K 14
20	102.3	Zápisy ze schůzí stavební komise	1963 - 1965	N 2
21	102.3	Zápisy ze schůzí školské a kulturní komise	1962 - 1965	N 2
22	105	Zápisy ze schůzí občanského výboru	1975	N 2
23		Zápisy ze schůzí výboru žen	1955 - 1960	N 2

Inv. č.	Signatura	Obsah	Časový rozsah	Číslo ev. j.
---------	-----------	-------	---------------	--------------

Úřad národního výboru

I. Úřední knihy

A. Evidenční knihy

24	Kniha cizích příslušníků	(1943) 1945 - 1952	K 15
25	Kniha vydaných domovských listů	(1944) 1945 - 1948	K 16
26	Domovní kniha pro přihlášky a odhlášky osob ubytovaných v domě čp. 1 - 7	1953 - 1964	K 17
27	Domovní kniha pro přihlášky a odhlášky osob ubytovaných v domě čp. 8 - 13	1953 - 1963	K 18
28	Domovní kniha pro přihlášky a odhlášky osob ubytovaných v domě čp. 15 - 20	1953 - 1964	K 19
29	Domovní kniha pro přihlášky a odhlášky osob ubytovaných v domě čp. 21 - 26	1953 - 1964	K 20
30	Domovní kniha pro přihlášky a odhlášky osob ubytovaných v domě čp. 23 (1. 7. - 24. 7.)	1953	K 21
31	Domovní kniha pro přihlášky a odhlášky osob ubytovaných v domě čp. 23 (24. 7. - 14. 8.)	1953	K 22
32	Kniha záznamů o změně v evidenci půdy	1955	K 23
33	Kniha záznamů o změně v evidenci půdy	1956	K 24
34	Zápisník dodávek zemědělských výrobků	1957	K 25

B. Účetní knihy

35	Hlavní kniha	1945	K 26
36	Hlavní kniha	1946	K 27
37	Hlavní kniha	1947	K 28
38	Hlavní kniha	1948	K 29
39	Hlavní kniha	1949	K 30
40	Hlavní kniha	1950	K 31
41	Hlavní kniha	1951	K 32
42	Hlavní kniha	1952	K 33
43	Hlavní kniha	1953	K 34
44	Kniha příjmů	1956	K 35
45	Kniha příjmů	1957	K 36
46	Kniha příjmů	1973 - 1974	K 37
47	Kniha příjmů	1975	K 38
48	Kniha výdajů	1956	K 39
49	Kniha výdajů	1957	K 40

Inv. č.	Signatura	Obsah	Časový rozsah	Číslo ev. j.
50		Knihy výdajů	1958	K 41
51		Knihy výdajů	1962	K 42
52		Knihy výdajů	1973 - 1974	K 43
53		Knihy výdajů	1975	K 44

II. Spisový materiál

A. Podací protokoly

54		Podací protokol (do 5. 4. 1950)	1946 - 1950	R 1
55		Podací protokol (od 9. 4. 1950)	1950 - 1952	R 2
56		Podací protokol	1970 - 1975	R 3

B. Spisy

Všeobecné záležitosti, činnost MNV

57	53	Organizace, členění, působnost NV	1957 - 1975	N 3
58	54	Směrnice a pokyny nadřízených orgánů	1975	N 3
59	56	Posudky, smlouvy	1961 - 1975	N 3
60	59	Socialistické soutěžení (MNV + JZD Úsilov s MNV + JZD Rudoltice, akce "Z")	1953 - 1975	N 3
61	60	Hodnocení, rozborů, evidence (hodnocení volebních programů, hodnocení činnosti rady aj.)	1968 - 1975	N 3
62	67	Trestní záležitosti	1975	N 3
63	67.1	Notářské záležitosti, soudy	1975	N 3
64	72	Majetek nabývaný státem, jeho evidence, správa, převody	1954 - 1975	N 3
65	73	Inventarizace	1956 - 1975	N 3
66	78	Volby (volební komise, voličské sezamy, kandidátské listiny aj.)	1946 - 1975	N 4
67	138	Prověrky a revize	1952 - 1975	N 4
68	153	Plány práce MNV	1967 - 1975	N 4
69	156	Telefonizace, rozhlas	1969 - 1975	N 4

Finance

70	176	Rozpočty	1945 - 1975	N 4
71	178	Dávky, daně, poplatky	1955 - 1975	N 4
72	180	Věci konfiskační	1975	N 4
73	181	Přídělů nemovitostí	1975	N 4

Inv. č.	Signatura	Obsah	Časový rozsah	Číslo ev. j.
---------	-----------	-------	---------------	--------------

Zemědělství, lesní a vodní hospodářství

74	201	Půda, půdní fond, změny kultur	1948 - 1975	N 4
75	201.1	Evidence půdy, převody a nájmy (příděly půdy)	1957 - 1975	N 4
76	204	Zemědělství	1947 - 1958	N 5
77	205	Soukromí zemědělci, včelařství	1953 - 1975	N 5
78	206	Zemědělské družstevnictví	1960 - 1975	N 5
79	207	Dodávky a výkup zemědělských výrobků	1948 - 1975	N 6
80	208	Vodní hospodářství (odvodnění pozemků, úprava potoka, rozборы vody aj.)	1961 - 1975	N 6
81	221	Honitba	1946 - 1958	N 6
82	246	Ochrana životního prostředí (péče o zeleň)	1975	N 6

Místní hospodářství, obchod, doprava

83	251	Místní provozovny (prodejna potravin, pošta)	1956 - 1975	N 6
84	254	Hospodaření s byty	1975	N 6
85	280	Doprava, silnice	1968 - 1975	N 6

Výstavba a územní plánování

86	326	Věci stavební	1947 - 1975	N 6
86	326	Věci stavební	1958 - 1975	N 7
87	332	Geodézie, kartografie	1975	N 7
88	332.2	Těžební a podobné práce	1975	N 7

Kultura, církev, školství

89	401	Kulturní akce	1975 - 1975	N 7
90	403	Kulturní zařízení (knihovna)	1955 - 1975	N 7
91	454	Školství	1975	N 7

Zdravotnictví a sociální zabezpečení

92	526	Zdravotnictví, prevence	1975	N 7
93	551	Sociální poměry, péče o rodiny a děti, důchodové zabezpečení	1957 - 1975	N 7

Požární ochrana a vnitřní správa

94	581	Požární ochrana a vnitřní správa	1957 - 1975	N 7
----	-----	----------------------------------	-------------	-----

Inv. č.	Signatura	Obsah	Časový rozsah	Číslo ev. j.
95	601	Spolky a dobrovolné organizace (jednotný svaz českých zemědělců)	1950 - 1969	N 7
96	603	Věci vojenskosprávní	1975	N 7
97	607	Evidence obyvatel	1953 - 1964	N 7
98	612	Názvy obcí, očíslování domů	1970 - 1975	N 7
99	618	Čestné uznání, vyznamenání	1975	N 7

Název archivní pomůcky: Místní národní výbor Úsilov
Značka fondu: MNV Úsilov
Časový rozsah: (1943) 1945 - 1975 (1978)
Počet evidenčních jednotek: 54 (44 úředních knih, 3 podací protokoly, 7 kartonů)
Počet inventárních jednotek: 99
Rozsah v bm: 1,12
Stav ke dni: 13. 12. 2010
Zpracovatel(é) archivního souboru: Miroslava Bauzová
Zpracovatel(é) archivní pomůcky: Miroslava Bauzová
Počet stran: 22
Počet exemplářů: 4
Schválil: Mgr. Radka Kinkorová
dne 13. 12. 2010 - č.j. SOAP/010 - 0928/2010